

Н.Ю. Балацька, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

Г.Л. Чміль, асист. (*ХДУХТ, Харків*)

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ

У сучасному освітньому процесі немає проблеми більш важливої і одночасно більш складної, ніж організація самостійної роботи суб'єктів освітнього процесу. Важливість цієї проблеми пов'язана з новою роллю самостійної роботи, яку вона набуває у зв'язку з переходом на діяльнісну парадигму освіти. В результаті цього переходу самостійна робота стає провідною формою організації навчального процесу, і разом з цим виникає проблема її активізації.

У наш час самостійна робота в силу своєї недостатньої цілеспрямованості, слабого контролю, недостатньої диференціації і варіативності, при якій мінімально враховуються індивідуальні можливості, потреби і інтереси суб'єктів, не може забезпечити якісну реалізацію поставлених перед нею завдань.

Не секрет, що значний обсяг завдань, запропонованих для самостійної роботи, не виконується взагалі або виконується формально.

Ефективність самостійної роботи досягається, якщо вона є одним з основних, органічних елементів навчального процесу, якщо вона проводиться планомірно і систематично.

Безсумнівно, перед викладачами вузів стоїть завдання такої організації самостійної роботи студентів, яка забезпечить, по-перше, формування самостійності в освітньому процесі і, по-друге, створення умов для придбання стійких навичок інформаційної культури в різних видах діяльності, у тому числі за рахунок підвищення ефективності аудиторних занять в різних формах.

Студент і викладач повинні скласти союз, в якому сторони пов'язані спільною метою: досягнення позитивних якісних результатів в результаті виконання студентом самостійної роботи.

Роль викладача в даному випадку полягає в наданні студенту допомоги, яка складається з визначення алгоритму виконання роботи, основних напрямів пошуку відповіді на поставлені питання, систематизації отриманих результатів, їх аналізу, підведення підсумків виконання роботи, їх оцінки.

На жаль, в наш час, викладач при організації самостійної роботи студентів стикається з низкою проблем. Насамперед, це стосується планування самостійної роботи студентів. Найчастіше відбувається нерівномірний розподіл годин на СРС і як наслідок перевантаження студентів.

Сьогодні, поряд з традиційними можна використовувати нові форми організації самостійної роботи студентів, такі як: завдання на пошук і обробку інформації, рішення кейсів, підготовка рецензії на сайт з теми, розробка графологічної структури, розробку блок-схеми, написання есе, формування інформаційного блоку, ознайомлення з професійними телеконференціями, аналіз обговорення актуальних проблем та ін.

Ставлення студента і викладача до самостійної роботи, до її організації та виконання є серйозною проблемою, що виникає в вузах.

Студент і викладач повинні зрозуміти, що самостійна робота здійснюється в їх інтересах.

Студент повинен усвідомити, що робить це не для викладача, а для себе, для свого майбутнього, для своєї кар'єри, для свого успішного життя. Іншими словами, має змінитися самосвідомість студента, розвинути розуміння того, що він сам несе відповідальність за результат власної освіти.

Викладач, у свою чергу, повинен зрозуміти, що стає партнером студента в освітньому процесі, здатним мотивувати до самостійної роботи, демонструвати власним прикладом переваги самостійності, крім того, повинен видавати індивідуалізовані завдання із самостійної роботи студентів, які реально показували б студенту не тільки що, але і як він повинен самостійно зробити.

Таким чином, на сучасному етапі розвитку суспільства при стрімкому збільшенні обсягу інформації найбільш актуальним стає завдання оволодіння студентами способами самостійного засвоєння знань. У зв'язку з цим змінюються і цілі освіти. На перший план висувається формування і розвиток навчальної діяльності та наділення студентів не тільки предметними, загальнонавчальними, професійними, а й інтелектуальними вміннями, які забезпечують самостійне оволодіння знаннями в будь-яких галузях науки.

Отже, активізувати самостійну роботу в освітньому процесі – значить значно підвищити її роль в досягненні нових освітніх цілей, надавши їй проблемний характер, що мотивує суб'єктів на ставлення до неї як до ведучого засобу формування освітньо-професійної компетенції.